

4-dagarsvecka införd i Visby

4-dagarsvecka har införts vid Visby lasarett. Det innebär att man bedriver planerad verksamhet fyra dagar och har jourverksamhet tre dagar per vecka. Syftet är att klara besparingskraven.

4-dagarsveckan infördes fullt ut den 9 januari, men man började delvis införa systemet redan före årsskiftet. 4-dagarsveckan gäller på hela sjukhuset med undantag för psykiatriska kliniken och rehabiliteringskliniken. Men dessa klinikers verksamhet påverkas av systemet genom kontakterna med annan verksamhet med 4-dagarsvecka.

– 4-dagarsveckan innebär att vi har lördag en dag till i veckan. På fredagar har vi inte längre någon planerad verksamhet utan jourverksamhet. Det innebär att vi har mindre personal i tjänst fredagar, säger sjukhusdirektör Bengt Stålhandske.

Besparingskrav

Syftet med 4-dagarsveckan är att klara av besparingskraven. Kravet på de enskilda klinikerna är att spara 10 procent. Det räknar man med att kunna ta hem med hjälp av 4-dagarsveckan i kombination med andra åtgärder.

– 4-dagarsveckan är det grepp vi tagit till. Vi har inte samma möjligheter

som andra sjukhus att klara av besparingar genom att ta strukturella grepp och samordna verksamhet med andra sjukhus på grund av det geografiska läget, säger Bengt Stålhandske.

I ekonomiska termer bedömer man att kunna redovisa ett positivt resultat för 1996. Bokslutet för 1995 är inte klart men förhoppningen är att gå runt på en budget på 560 miljoner kronor. Besparingskraven beror på gamla underskott samt att pengarna inte räcker till för att bedriva verksamheten i samma omfattning som tidigare.

Överdimensionerat

Problemet för Visby lasarett är att man till en del måste ha en överdimensionerad verksamhet för att kunna upprätthålla jourorganisationen.

– Det skulle egentligen behövas 20 000 – 30 000 fler invånare för att motivera omfånget på jourorganisationen. Vi måste t ex ha jourorganisation för kvinnokliniken och barnkliniken dygnet runt året runt även om verksamheten inte är så omfattande.

– Förra året hade vi 619 födselar. Överallt annars skulle man diskutera kvinnoklinikens vara vid den omfattningen, men här är det en omöjlighet, säger Bengt Stålhandske.

Neddragningen av den planerade verksamheten drabbar i första hand kortutbildad personal som undersköterskor. Ca 150 personer har blivit övertaliga.

För läkare innebär 4-dagarsveckan att de tvingas ta ut jourkompensation på fredagarna. Som på så många andra sjukhus finns ett berg av jourkomp som nu skall betas av i Visby.

En indirekt effekt av 4-dagarsveckan är ett minskat behov av vikarier.

Tills vidare

4-dagarsveckan skall löpa vid sjukhuset tills vidare. Den skall utvärderas kontinuerligt var tredje månad.

– Vill det sig illa kan systemet medföra ökade kostnader. Hittills talar mycket för att vi kommer att lyckas, men det krävs effektiv styrning. Det är helt avgörande hur chefsöverläkarna hanterar situationen. Det som ger resultat är hur den dagliga verksamheten hanteras. Vi i sjukhusledningen kan bara ge ramar och ange förutsättningar för verksamheten, säger Bengt Stålhandske.

Inte genomförbart

Grundidén med 4-dagarsvecka genomförs alltså på större delen av sjukhuset. De flesta av klinikerna har när-

mat sig grundtanken med jourbemannning. Men på medicinkliniken var man redan före starten av systemet klar över att man inte kunde dra ner verksamheten så mycket.

Lördagar och söndagar består medicinklinikens jourorganisation av en primärjour och en bakjour. Detta måste man förstärka fredagar för att hinna med att skriva ut patienter från de tre vårdavdelningarna för att det skall finnas plats för patienter som kommer under helgen. Visby följer det vanliga mönstret med ca 90 procent akuta inläggningar på medicinkliniken.

Medicinkliniken har stor belastning fredagar, varför man valt att behålla den vanliga jourorganisationen med två läkare i primärjour och en bakjour. Till detta lägger man en läkare per vårdavdelning för rond och utskrivningar under förmiddagen. Dessutom är chefsöverläkaren i tjänst hela dagen.

Hälften i tjänst

Totalt innebär detta att medicinkliniken har sju läkare i tjänst fredag förmiddag och fyra läkare i tjänst fredag eftermiddag. Det innebär också att sju läkare är lediga fredag förmiddag och tio fredag eftermiddag.

– Även om vi på medicinkliniken måste ha mycket större organisation än vad som ligger i grundtanken innebär det ändå en stor förändring för oss, eftersom inget polikliniskt arbete och inget skrivbordsarbete kommer att utföras fredagar, säger Arnold Söderlind, vice ordförande i Gotlands läkarförening.

Arbetsmässigt räknar läkarna på medicinkliniken med att det blir en koncentration måndag till torsdag, eftersom allt polikliniskt arbete skall utföras då.

– Vi befarar att vi kommer att tvingas till att arbeta övertid medan sjukhusledningen räknar med att det inte skall bli så.

Vill registrera tiden

För att dokumentera utfallet vill läkarföreningen införa flexitidsystem och få arbetstiden registrerad. Läkarföreningen diskuterar ännu den frågan med arbetsgivaren.

Frågan om 4-dagarsveckan har diskuterats mycket, både kolleger emellan och inom läkarföreningen.

– Det är positivt att få vara ledig en hel eller halv fredag varje vecka. Nackdelen är att arbetsgivaren tvingar oss att ta ut jourkompensationen varje vecka. Det vanliga tidigare har varit att samla ihop den och ta ut kompensation veckovis, säger Arnold Söderlind.

Kristina Johnson

– Vill det sig illa kan systemet medföra ökade kostnader. Hittills talar mycket för att vi kommer att lyckas, men det krävs effektiv styrning, säger sjukhusdirektör Bengt Stålhandske.